

UCHWAŁA NR
RADY GMINY GRÓDEK

z dnia 22 marca 2021 r.

**w sprawie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy
w rodzinie**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Gródek na lata 2021 – 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gródek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Gródek
z dnia 22 marca 2021 r.

***Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie
w Gminie Gródek
na lata 2021-2025***

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, które powinno zaspakajać potrzebę miłości, przynależności, szacunku, właśnie w niej kształtuje się osobowość, poglądy, system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa. „Urodzenie się w określonej rodzinie wyznacza nie tylko punkt startu do dalszej życiowej drogi, lecz do pewnego stopnia określa także szansę realizacji przyszłych celów życiowych”¹. W chwili obecnej polskiej rodzinie przypadło funkcjonować w trudnym czasie, w którym zachwiana została hierarchia wartości oraz rozluźnieniu uległy normy etyczne, a także więzi emocjonalne między jej członkami.

Często zamiast wywiązywać się ze swoich zadań staje się źródłem zła, traumatycznych doświadczeń i przeżyć spowodowanych przemocą. Stosowaniu przemocy w rodzinie sprzyjają normy społeczne i kulturalne (przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych), dziedziczenie wzorca przemocy, nadużywanie lub uzależnienie od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, osobowość sprawcy i osoby doznającej przemocy. Rodzina powinna być schronieniem i wzorem zwłaszcza dla jej najmłodszych członków, którzy z własnego domu rodzinnego wynoszą wzorce na swoje dorosłe życie. Dzieci w takich sytuacjach niestety cierpią najbardziej, nie tylko dlatego, że są same często ofiarami przemocy, ale także dlatego, że przemoc, której doświadczyły lub widziały, zostawia w ich psychice trwałe ślady.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia. Osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą się i często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że *ofiara i sprawcę* łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie inaczej zwana przemocą domową może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie.

Gmina Gródek podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednym z takich działań było powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego w ramach, którego

¹ Cz. Czupów, *Rodzina a wychowanie*, Warszawa 1968, s. 9

funkcjonują grupy robocze. Pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele, kuratorzy, pracownicy ochrony zdrowia, pedagodzy szkolni i psycholog odbywają szkolenia podnoszące kwalifikacje. Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych w Gminie Gródek. W związku z tym konieczne jest w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doznających przemocy w rodzinie jak i stosujących przemoc. Wskazana jest również dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest także stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy oraz roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Temu ma służyć opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ze względu na dużą skalę występowania przemocy w rodzinie i jej dewastacyjny charakter, zarówno dla jednostki jak i społeczeństwa, przeciwdziałanie występowaniu tego zjawiska jest jednym z zadań polityki społecznej realizowanym na różnych poziomach życia publicznego w Polsce.

II. PODSTAWY PRAWNE

Zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie zostały opracowane w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
4. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. poz. 1245);

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Gródek na lata 2021 – 2025 jest kontynuacją poprzednich programów i wpisuje się w cele i kierunki działań Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021.

III. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy”. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje: intencjonalność (działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie, podporządkowanie sobie osoby doznającej przemocy), dysproporcja sił (sprawca ma przewagę fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną i społeczną), naruszenie praw i dóbr osobistych (sprawca wykorzystując przewagę siły

narusza podstawowe prawa, np. prawo do nietykalności osobistej, godności), szkoda i cierpienie u osoby doznającej przemocy (szkody fizyczne, psychiczne, materialne).

Osobą doznającą przemocy może być każdy, a w szczególności: współmałżonkowie lub partnerzy (częściej kobiety), dzieci, osoby starsze, chore i niepełnosprawne. Ofiara jest zazwyczaj słabsza, a sprawca silniejszy. Przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym z oskarżenia publicznego (art. 207§ 1 Kodeksu Karnego).

Rozróżnia się następujące rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** to naruszenie nietykalności fizycznej poprzez każdego rodzaju zachowanie z użyciem siły, którego wynikiem jest celowe zranienie np.: popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, wykręcanie rąk, krępowanie pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni lub noża, świadome stwarzanie niebezpiecznych sytuacji stanowiących zagrożenie fizyczne (szybka jazda samochodem, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy), uwięzienie, itp.;
2. **Przemoc psychiczna** to naruszenie godności osobistej poprzez zniszczenie pozytywnego obrazu własnej osoby np.: wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzenie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, stosowanie gróźb, szantażowanie, świadome nie udzielenie pomocy w potrzebie, oskarżanie, okłamywanie, niedotrzymywanie obietnic, nadużywanie zaufania, ograniczanie snu i pożywienia;
3. **Przemoc seksualna** to naruszenie intymności poprzez zmuszanie do różnego rodzaju niechcianych postępowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy np. wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, krytykowanie zachowań seksualnych;
4. **Przemoc ekonomiczna** to naruszenie własności poprzez zupełne uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy, np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka;
5. **Zaniedbanie** to naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich poprzez nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia,

brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: do mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, niedożywienie dzieci, niewłaściwa opieka nad osobami starszymi, nieokazywanie uczuć. Zaniedbanie przyjmuje postać ciągłego niezaspokojenia podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych, emocjonalnych członków rodziny, przez sprawujących nad nimi opiekę bliskich.

Każdą z wyżej wymienionych form przemocy cechuje cykl składających się z trzech faz:

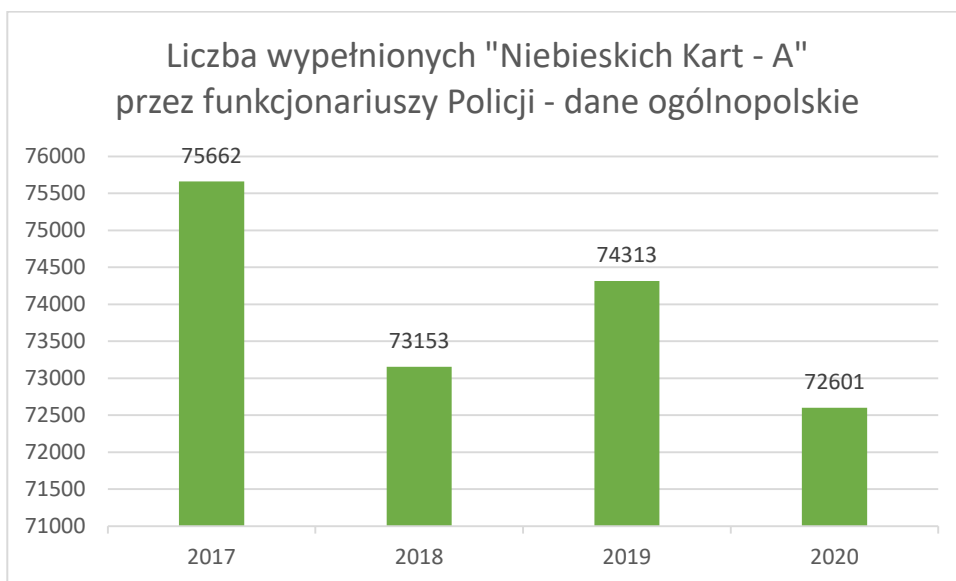
1. **faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe,
2. **faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych,
3. **faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości, sprawca zaczyna dostrzegać to co się wydarzyło, próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły, pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY GRÓDEK

Określenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Występowanie przemocy domowej często jest problemem wstydlivym i statystyka w pełni nie odzwierciedla powagi problemu. Osoby, które doświadczają przemocy często nie chcą mówić o swoim problemie ze względu na strach, poczucie winy, obawę przed osądzeniem ze strony rodziny czy też społeczności lokalnej.

Analizując dane statystyczne w zakresie działań Policji wobec zjawiska przemocy w rodzinie w latach 2017 – 2020, należy stwierdzić, iż w wymienionym okresie nastąpił spadek liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A”. W 2017 roku funkcjonariusze Policji wypełnili 75 662 formularze, a w 2020 – 72 601 (poniższy wykres pokazuje dane ogólnopolskie na przestrzeni lat 2017 – 2020).

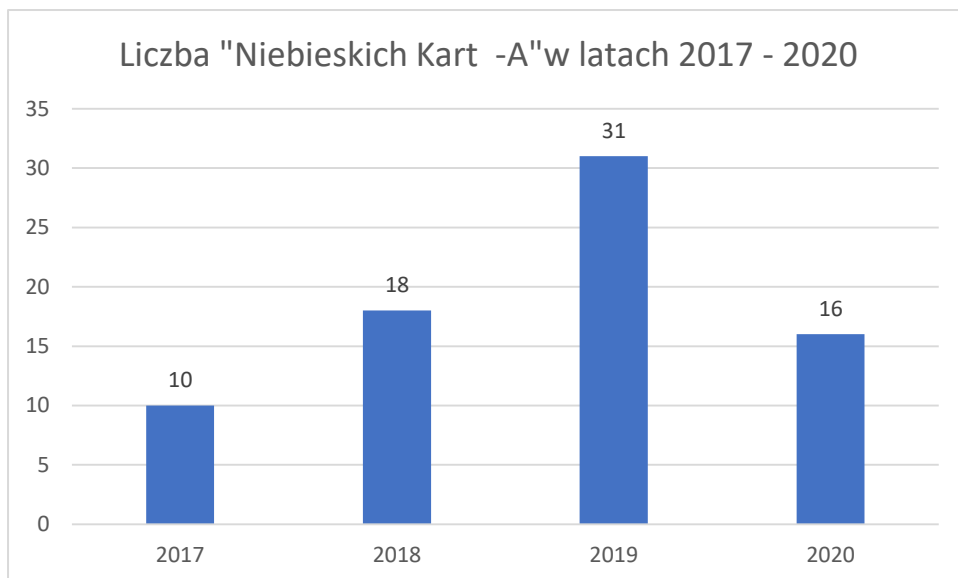

Źródło: Dane statystyczne Komendy Głównej Policji

Na terenie Gminy Gródek wg danych Urzędu Stanu Cywilnego w Gródku na dzień 31 grudnia 2020 r. zameldowanych na pobyt stały i czasowy było 5 143 osoby, w tym 2 652 kobiet i 2 491 mężczyzn. Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2020 roku skorzystało 269 rodzin, liczba osób w rodzinach wynosiła 552. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, a osoby i rodziny korzystające z pomocy są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Analiza rodzin objętych pomocą wskazuje, że najczęstszym powodem przyznawania pomocy było ubóstwo (164 rodziny) i bezrobocie (105 rodzin) a w dalszej kolejności długotrwała lub ciężka choroba (93 rodziny) i niepełnosprawność (86 rodzin).

Diagnoza problemu przemocy w Gminie Gródek została przeprowadzona przez Zespół Interdyscyplinarny i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku na podstawie badań ankietowych. Badanie zostało przeprowadzone w miesiącach od października 2020 r. do listopada 2020 r. a jego wyniki stanowiły podstawę do sporządzenia Programu. Drugim źródłem pomocnym do utworzenia programu są dokumenty i sprawozdania gromadzone przez Zespół i Ośrodek.

Poniżej zostały przedstawione dane dotyczące ilości sporządzonych w Gminie Gródek „Niebieskich Kart – A” w latach 2017 – 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

oraz dane ilościowe sporządzonych kart w rozbiciu na poszczególne instytucje. Wszystkie dane opierają się na danych Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela Nr 1 Liczba założonych „Niebieskich Kart” przez poszczególne instytucje

ROK	INSTYTUCJA ZAKŁADAJĄCA NIEBIESKIE KARTY					RAZEM
	POLICJA	GOPS	OŚWIATA	SŁUŻBA ZDROWIA	GKRPA	
2017	8	1	1	0	0	10
2018	15	2	1	0	0	18
2019	26	4	1	0	0	31
2020	13	2	1	0	0	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Sprawcami przemocy w rodzinie najczęściej są osoby najbliższe - w przypadku osób dorosłych małżonkowie i partnerzy, w odniesieniu do dzieci – rodzice. W przypadku przemocy wobec dorosłych najczęstszą okolicznością towarzyszącą atakom agresji jest alkohol.

Najczęściej stosowaną formą przemocy w rodzinie była przemoc fizyczna i psychiczna wobec współmałżonka lub partnera. Jak wynika z tabeli procedurę „Niebieskiej Karty” najczęściej wszczynają policjanci, potem pracownicy socjalni, a w pojedynczych przypadkach szkoła.

Grupy robocze podczas rozeznawania sytuacji rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” podejmuje szereg działań i są to m. in. motywowanie do udziału

w programach korekcyjno-edukacyjnych (osoby stosujące przemoc), motywowanie do podjęcia terapii małżeńskiej lub rodzinnej, wnioski do sądu w celu rozeznania sytuacji przez kuratora, przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, monitoring rodziny przez dzielnicowego i pracownika socjalnego, kierowanie osób, które nadużywają alkoholu na spotkania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz ze specjalistą w punkcie konsultacyjnym w celu motywowania do podjęcia terapii uzależnień, przeprowadzanie rozmów motywująco-wspierających, przeprowadzanie rozmów informacyjno-pouczających. Poniżej tabela przedstawia liczbę osób w rodzinach, które były objęte pomocą grup roboczych, z wyszczególnieniem na kobiety, mężczyzn i dzieci.

Tabela Nr 2 Liczba osób w rodzinach objętych pomocą grup roboczych w latach 2017-2020

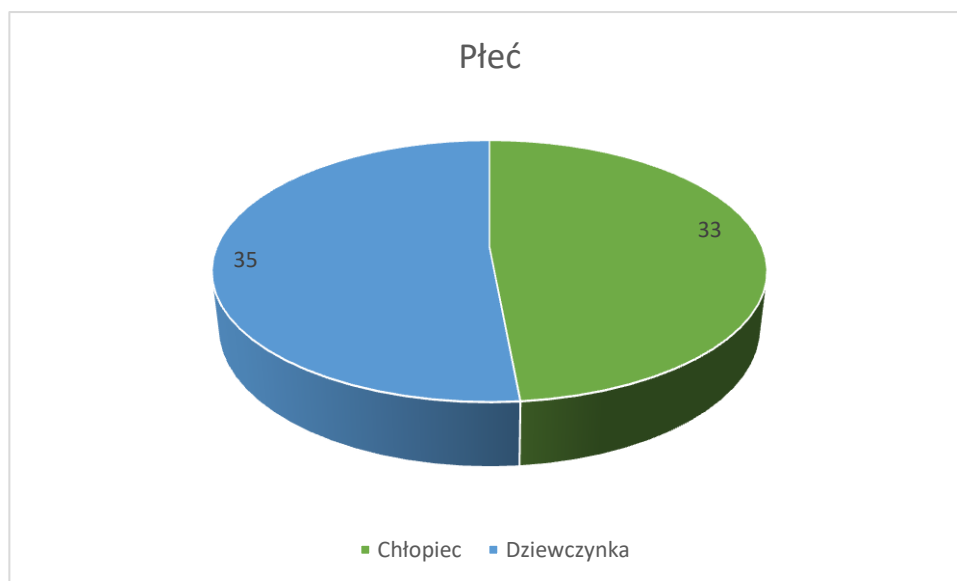
Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
1.	Kobiety	16	23	26	24
2.	Mężczyźni	14	21	28	26
3.	Dzieci	12	21	21	20
Razem		42	65	75	70

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz stanu wiedzy na temat przemocy wśród mieszkańców z terenu Gminy Gródek w miesiącu październiku i listopadzie 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku wraz z Członkami Zespołu Interdyscyplinarnego przeprowadził badanie ankietowe wśród dorosłych mieszkańców gminy oraz wśród uczniów klas 7 i 8 Szkoły Podstawowej w Gródku. Przeprowadzone w formie ankiet badanie dostarczyło ciekawych wniosków mogących stanowić cenną informację określającą stopień i charakter występowania przemocy w rodzinach w Gminie Gródek. Łącznie przeprowadzono 111 ankiet.

W kategorii wiekowej od 13 do 15 lat wzięło udział 69 dzieci. Jedna ankieta została wypełniona nieprawidłowo, ze względu na niezastosowanie się osób badanych do wskazanych w ankietach poleceń. W związku z powyższym analizie zostało poddanych 68 ankiet.

Wśród osób biorących udział w ankiecie 51,47 % stanowią dziewczyny, 48,53 % chłopcy.

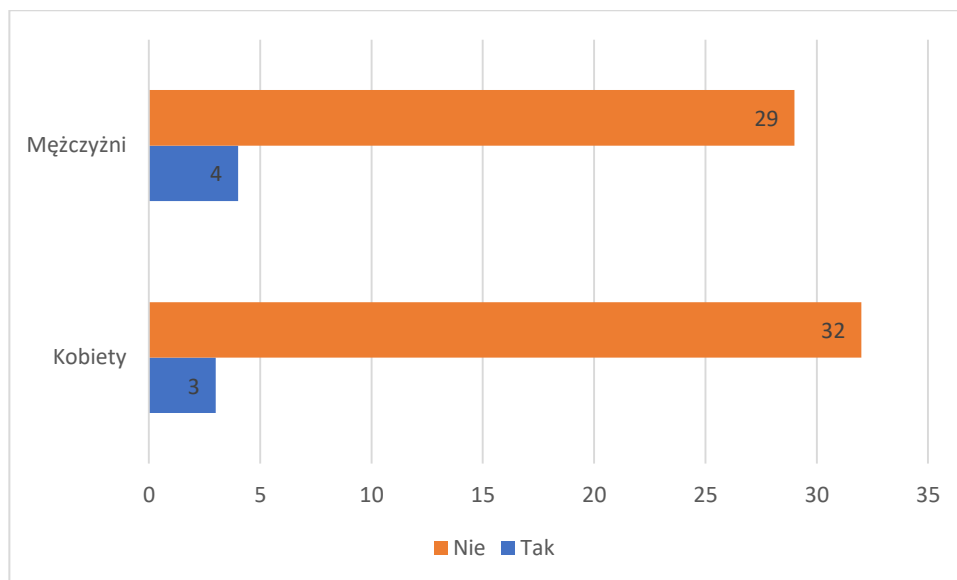
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Według osób biorących udział w ankiecie na pytanie: „Jakie zachowanie uważasz za przemoc” – 46 osób wskazało bicie, 25 - wyzywanie, 10 - psychiczne, 4 – fizyczne, 4 – głodzenie, 1 – grożenie śmiercią. Wśród uczniów 12 wskazało, że żadne zachowanie nie wskazuje na przemoc.

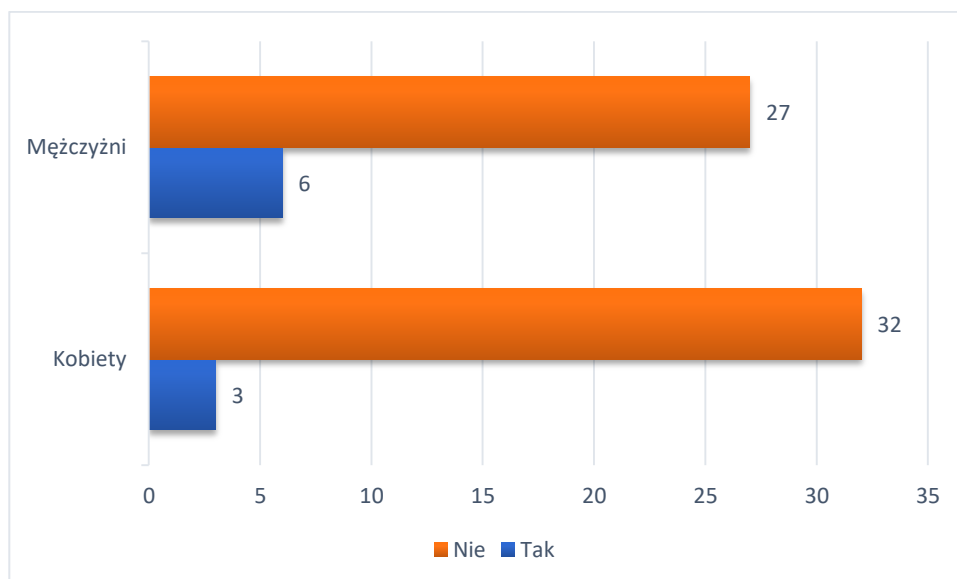
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Wśród badanych 61 osób odpowiedziało, że w ciągu ostatnich dwóch lat nie doświadczyło przemocy w rodzinie co stanowi 89,71 % ogółu badanych. Natomiast wśród ankietowanych przemocy doświadczyło 7 osób.

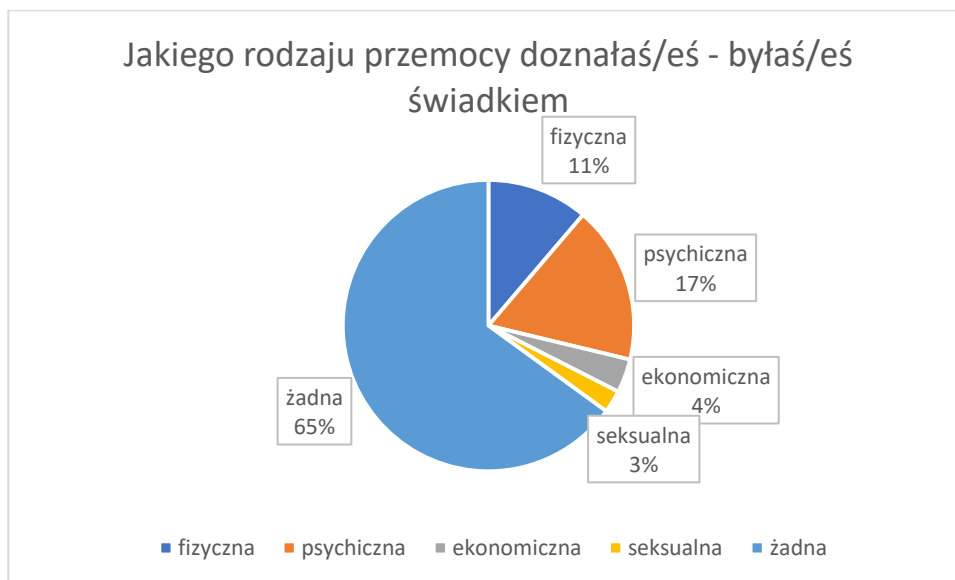
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Według wyników, które prezentuje poniżej wykres, 59 osób w ciągu ostatnich 2 lat nie było świadkiem przemocy w rodzinie co stanowi 86,76 % osób badanych.

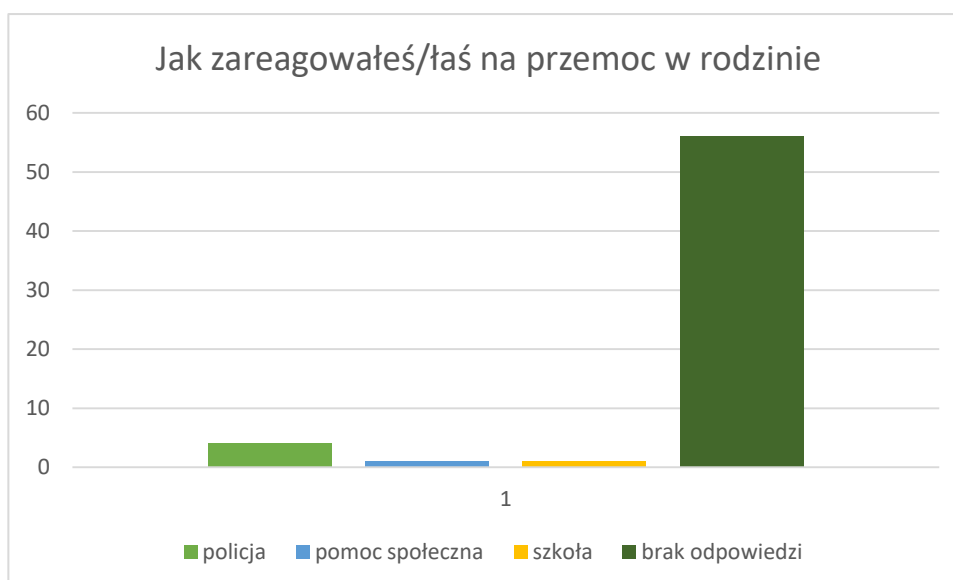
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Wśród osób badanych 52 wskazały, że nie doświadczyły żadnej przemocy. Zdaniem pozostałych respondentów najczęstszymi rodzajami przemocy jakimi byli świadkami bądź sami jej doznali to: psychiczna – 14 osób; fizyczna – 9; ekonomiczna 3 i seksualna – 2.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

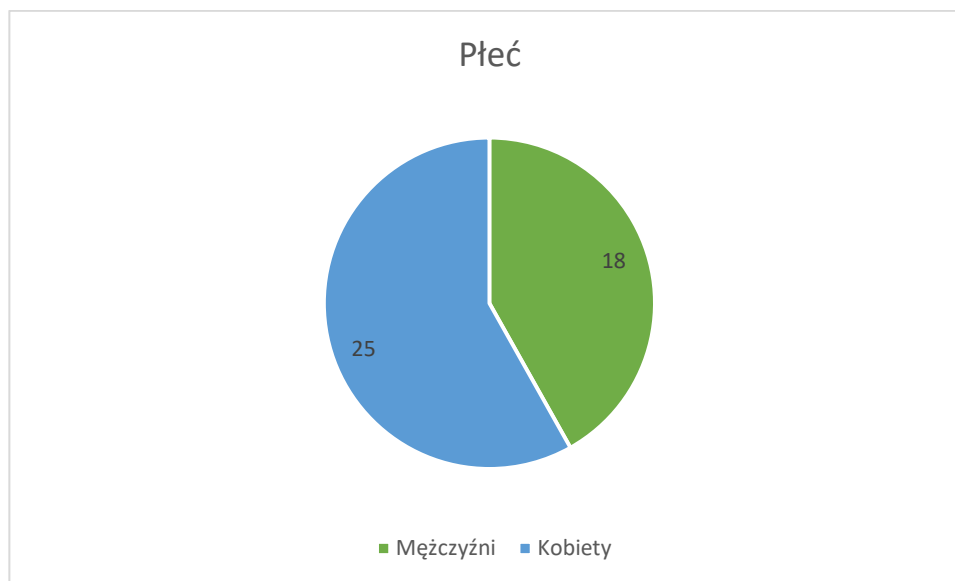
W ankiecie na pytanie „Jak zareagowałeś /łaś na przemoc w rodzinie” dziewczyny nie udzieliły żadnej odpowiedzi, natomiast wśród chłopców 4 zawiadomiło policję i po 1 pomoc społeczną oraz szkołę.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

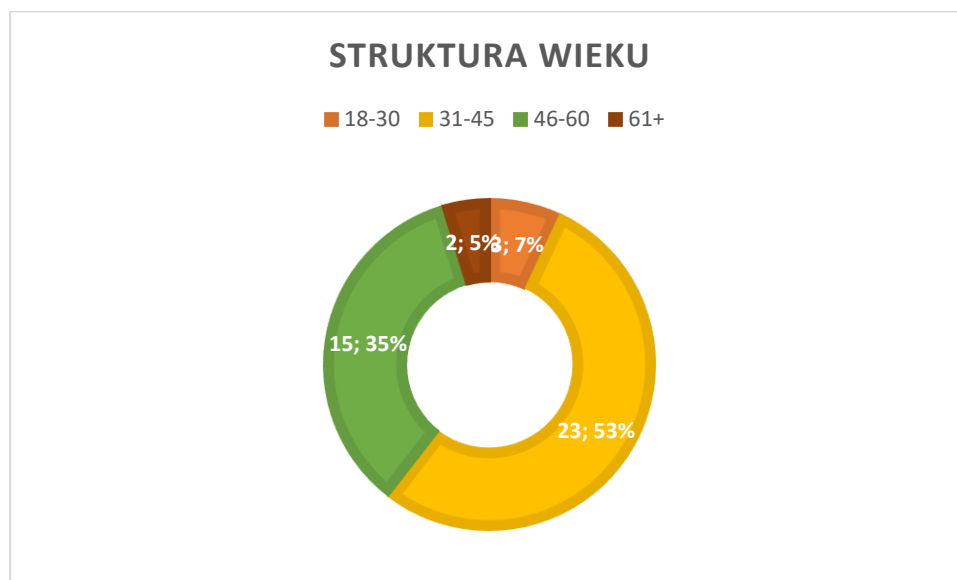
W kategorii wiekowej od 18 lat do 61+ wzięło udział 43 osoby. Wszystkie ankiety zostały poddane analizie.

Wśród osób biorących udział 58,14 % stanowiły kobiety a mężczyźni – 41,86 %.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Struktura wieku kształtuje się następująco: 53,49 % stanowią ankietowani w wieku 31-45 lat, 34,88 % w wieku 46-60 lat, 6,98 % w wieku 18-30 i wieku powyżej 61 - 4,65 %.

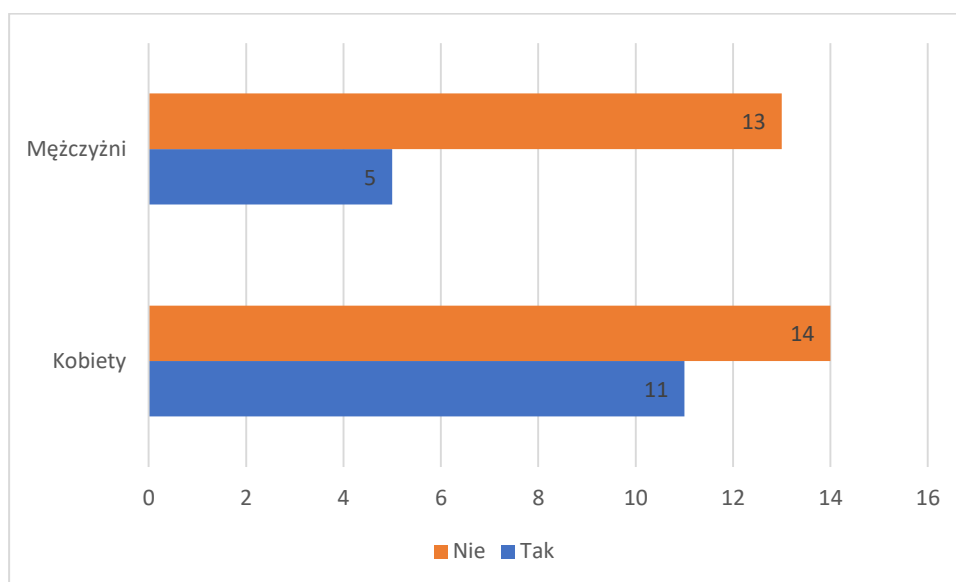
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Według osób biorących udział w ankiecie na pytanie: „Jakie zachowanie uważasz za przemoc” – 27 osób wskazało bicie, 11 – krzyki i wyzwiska, 5 - psychiczne, 7 – fizyczne, 5 – alkohol, 3 – przemoc seksualna, 2 –popychanie i szarpanie oraz po 1 osobie ograniczanie dostępu do mediów i nakłanianie do robienia czegoś wbrew sobie.

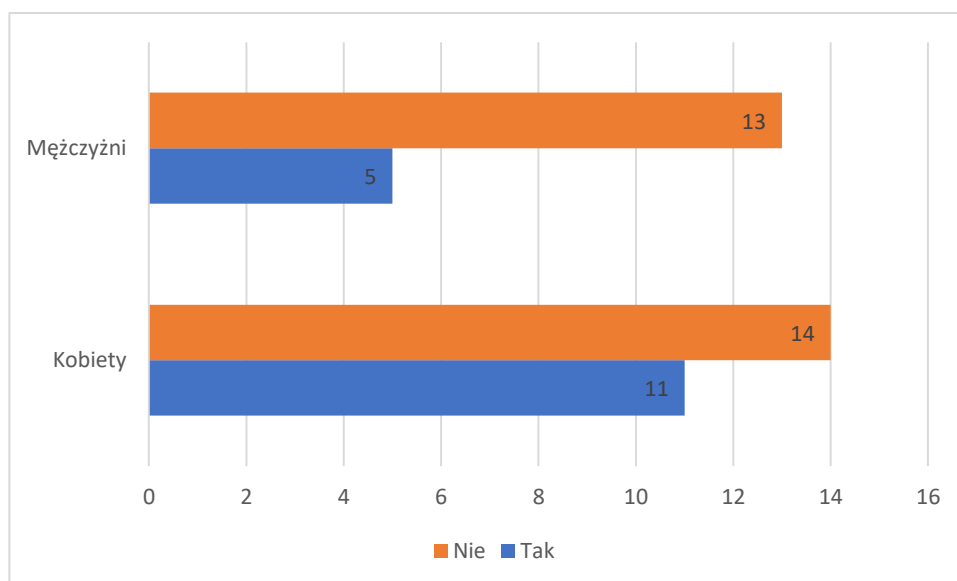
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Wśród badanych 32 osoby odpowiedziało, że w ciągu ostatnich dwóch lat nie doświadczyło przemocy w rodzinie co stanowi 74,42 % ogółu badanych. Natomiast wśród ankietowanych przemocy doświadczyło 11 osób.

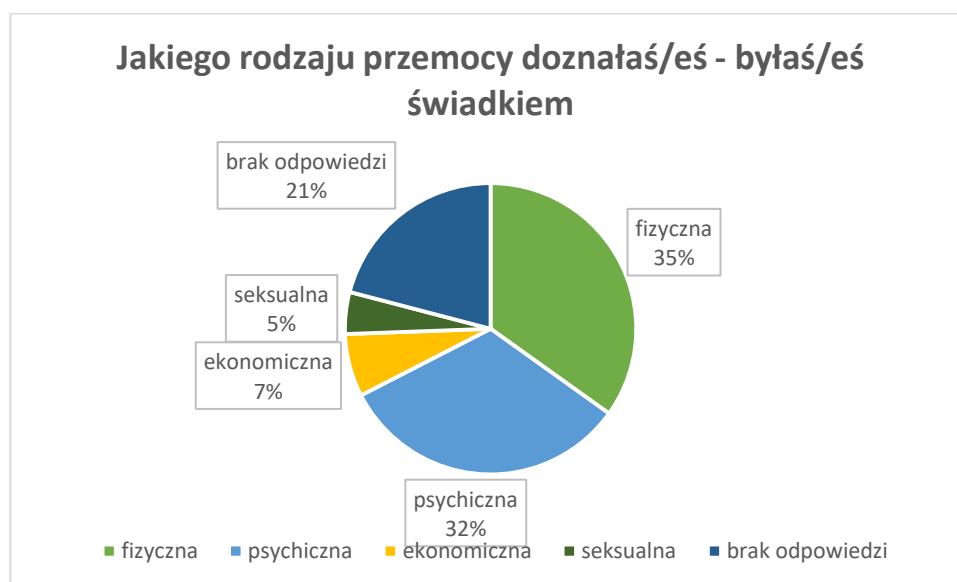
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Według ankietowanych 27 osób w ciągu ostatnich 2 lat nie była świadkiem przemocy w rodzinie co stanowi 62,79 % ogółu badanych.

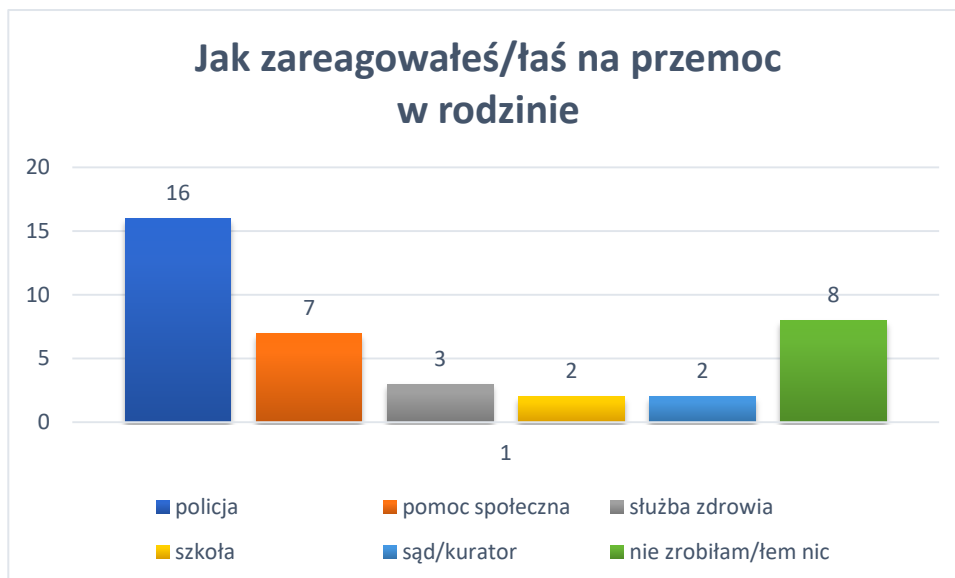
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Zdaniem respondentów najczęstszymi rodzajami przemocy jakimi byli świadkami bądź sami jej doznali to: fizyczna – 15 osób, psychiczna – 14, ekonomiczna 3 i seksualna – 2. Dziewięć osób nie udzieliło odpowiedzi.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Na przemoc w rodzinie częściej reagowały kobiety, które jednocześnie zawiadamiły kilka instytucji, najwięcej policję a dalszej kolejności pomoc społeczną, służbę zdrowia, szkołę oraz sąd i kuratora, natomiast dwóch mężczyzn zawiadomiło policję. Wśród osób ankietowanych osiem osób nie zrobiło.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

V. ZASOBY GMINY GRÓDEK

1. Zasoby instytucjonalne

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gródku,
- Szkoła Podstawowa w Gródku,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Gródku,
- Przedszkole Samorządowe w Gródku,
- Posterunek Policji w Gródku,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ośrodek Zdrowia w Gródku”,
- Sołtysi i rady sołeckie,
- Instytucje o zasięgu wojewódzkim i powiatowym realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Analiza **SWOT** (S (*Strengths*) - mocne strony, W (*Weaknesses*) – słabe strony, O (*Opportunities*) – szanse, T (*Threats*) – zagrożenia).

Analiza SWOT stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących powodzenie.

Zastosowanie analizy SWOT pozwala na w miarę przejrzyste wyodrębnienie kluczowych czynników mających wpływ na rozwój sfery społecznej. W metodzie tej wykazuje się czynniki wewnętrzne, tj. silne i słabe strony oraz czynniki zewnętrzne tj. szanse i zagrożenia tkwiące w otoczeniu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych do indywidualnych przypadków przemocy w rodzinie.	1. Problem z odizolowaniem osób stosujących przemoc od doznających przemocy.
2. Dostęp do bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego.	2. Brak w strukturach gminy placówek udzielających schronienia osobom doświadczającym przemocy.
3. Realizowanie programów dotyczących uzależnień oraz wspierania rodziny.	3. Niedostatecznie rozpropagowana oferta pomocy psychologicznej oraz terapii dla doświadczających przemocy i ją stosujących w powiecie.
4. Profesjonalizm kadry służb, instytucji oraz pozostałych podmiotów działających na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (świadomość problemu, ograniczeń oraz zaangażowanie w udzielanie pomocy).	4. Ograniczona pomoc psychologiczna (2 razy w miesiącu) na terenie gminy.
5. Współpraca służb i instytucji w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.	5. Niedostateczna wiedza o kompetencjach poszczególnych służb i ich zapleczu.
6. Gotowość do podejmowania szkoleń oraz podnoszenia kwalifikacji pracowników zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie.	6. Brak jednoznacznych uregulowań prawnych dotyczących udziału sprawców przemocy w programach korekcyjno-edukacyjnych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Akceptacja społeczna dla działań instytucji związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	1. Obojętność społeczna wobec przemocy w rodzinie.
2. Ustawowe uregulowania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2. Wstyd osób poszkodowanych do ujawniania aktów przemocy i poczucie bezkarności wśród osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Zwiększenie dostępności programów terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	3. Niebezpieczeństwo marginalizacji i wykluczenia społecznego osób i rodzin dotkniętych przemocą.
4. Programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie.	4. Mity i stereotypy funkcjonujące w społeczeństwie dotyczące stosowania przemocy w rodzinie.
	5. Małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
	6. Problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczne odizolowanie osoby stosującej przemoc w rodzinie.

VI. CELE, ZADANIA, DZIAŁANIA, SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

Głównym celem programu jest **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w Gminie Gródek oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje**. Cel ten będzie osiągany poprzez realizację celów szczegółowych:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
2. Zwiększenie pomocy i ochrony osób doznających przemocy w rodzinie;
3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób, które są podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie;
4. Rozszerzenie kompetencji osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Terminy realizacji
Poszerzenie wiedzy społeczności lokalnej, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy w rodzinie	Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Gminy Gródek	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku Zespół Interdyscyplinarny	Liczba opracowanych diagnoz	Raz w roku
	Podniesienie poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie, zmiana mentalności i uwrażliwienie mieszkańców gminy na problematykę przemocy poprzez przygotowanie i rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Gródku	Liczba rozpowszechnionych ulotek, broszur i plakatów, Liczba ogłoszeń w prasie lokalnej, Ilość informacji zamieszczonych na stronie internetowej	Cały okres trwania programu
	Organizacja festynów rodzinnych integracyjno-edukacyjno-profilaktycznych	Placówki oświatowe	Liczba zorganizowanych festynów	
Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych	Prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z zakresu radzenia sobie ze stresem i agresją, rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku Placówki oświatowe Posterunek Policji w Gródku	Liczba pogadanek, warsztatów, spektakli.	
	Prowadzenie edukacji w celu wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodziców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku Placówki oświatowe	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny Liczba rodzin objętych pracą socjalną Liczba osób objętych wsparciem pedagoga szkolnego i psychologa	Cały okres trwania programu
Cel szczegółowy: Zwiększenie pomocy i ochrony osób doznających przemocy w rodzinie				
Wspieranie i rozwijanie działania istniejących podmiotów udzielających pomocy osobom doznającym	Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku Zespół Interdyscyplinarny	Liczba zespołów Liczba powołanych grup roboczych w danym roku Liczba spotkań grup	Cały okres trwania programu

przemocy w rodzinie			roboczych Liczba zakończonych procedur w ramach „Niebieskiej Karty”	
Udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie	<p>Podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą – procedura „Niebieska Karta”</p> <p>Udzielanie informacji na temat istniejących form pomocy</p> <p>Zapewnienie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą w rodzinie</p> <p>Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w związku z przemocą w rodzinie</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Posterunek Policji w Gródku</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gródku</p>	<p>Liczba interwencji</p> <p>Liczba Niebieskich Kart</p> <p>Liczba osób, którym udzielono pomocy</p> <p>Liczba osób, którym udzielono informacji</p> <p>Liczba osób doznających przemocy w rodzinie, które zostały umieszczone w ośrodku</p> <p>Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny i umieszczone u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej</p>	Cały okres trwania programu
Wizyty pracowników socjalnych i dzielnicowych w ramach monitoringu rodzin, gdzie występuje przemoc	Systematyczne wizyty pracowników socjalnych w godzinach pracy Ośrodka oraz w godzinach popołudniowo-wieczornych dzielnicowych w rodzinach gdzie występuje przemoc i wszczęto procedurę „NK”	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Posterunek Policji w Gródku</p>	Liczba rodzin w środowiskach	Cały okres trwania programu
Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy dla osób	Ogłoszenie w prasie lokalnej i na stronie internetowej Ośrodka form uzyskania pomocy prawnej,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku	Liczba ogłoszeń w prasie lokalnej i na stronie internetowej Ośrodka	Cały okres trwania programu

doznających przemocy w rodzinie	psychologicznej, socjalnej, terapeutycznej i rodzinne	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba opracowanych i udostępnionych materiałów informacyjnych zgodnie z potrzebami	
Cel szczegółowy: Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób, które są podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie				
Oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	<p>Stosowanie procedury „Niebieska Karta”</p> <p>Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy</p> <p>Kierowanie osób do programu korekcyjno-edukacyjnego</p> <p>Kierowanie i zgłaszanie osób stosujących przemoc i nadużywających alkoholu do Punktu Konsultacyjnego oraz na leczenie odwykowe</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny w Gródku</p>	<p>Liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, wskazanych jako osoby stosujące przemoc w rodzinie</p> <p>Liczba wypełnionych „NK-D”</p> <p>Liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym</p> <p>Liczba osób, które zgłoszono na leczenie odwykowe</p> <p>Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia oferowanego w Punkcie Konsultacyjnym</p> <p>Liczba spraw skierowanych do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego</p>	Cały okres trwania programu
Rozpowszechnianie informacji na temat konsekwencji stosowania przemocy	Opracowanie i zamieszczenie na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gródku i Gminy Gródek	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku Zespół Interdyscyplinarny	Liczba opracowanych i udostępnionych materiałów informacyjnych	Cały okres trwania programu

Cel szczegółowy: Rozszerzenie kompetencji osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
Zwiększenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Organizowanie szkoleń, podnoszenie wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla osób na co dzień zajmujących się tą problematyką oraz uczestnictwo w szkoleniach i konferencjach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku Zespół Interdyscyplinarny w Gródku	Liczba przeszkolonych osób Liczba osób, które będą uczestniczyły w szkoleniach i konferencjach	Cały okres trwania programu

VII. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025 skierowany do mieszkańców Gminy Gródek, a w szczególności:

1. Ofiar przemocy w rodzinie:
 - dzieci,
 - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
 - osób starszych,
 - osób niepełnosprawnych;
2. Sprawców przemocy w rodzinie;
3. Przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą;
4. Społeczności lokalnej.

VIII. REALIZACJA PROGRAMU

Realizacja Programu jest możliwa przy ścisłej współpracy poszczególnych partnerów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W realizację założonych działań zaangażowane będą następujące podmioty:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku.
2. Zespół Interdyscyplinarny w Gródku.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Gródek.
4. Placówki oświatowe z terenu Gminy Gródek.
5. Posterunek Policji w Gródku.
6. Ośrodek zdrowia.
7. Kuratorzy sądowi.

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji pomiędzy partnerami – jednostką pomocy społecznej, ochrony zdrowia, policji, wymiaru sprawiedliwości, instytucji oświaty.

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku. Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialne są instytucje i organizacje wchodzące w skład Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy, w tym głównie członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Programu została zaprojektowana na lata 2021 – 2025 a finansowany jest ze środków na realizację zadań własnych gminy, pozostających w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gródku. Możliwy jest również współdziałanie w finansowaniu działań ze środków budżetu państwa oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych.

X. MONITORING I EWALUACJA

Program ewaluowany będzie poprzez sprawozdawczość dokonywaną w ramach wszystkich elementów systemu. Podstawowymi danymi służącymi do ewaluacji programu będą:

- liczba „Niebieskich Kart”, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba grup roboczych powołanych w ramach realizacji procedury Niebieskiej Karty,
- liczba udzielonych porad, konsultacji, ilość osób, które wzięły udział w programie dla sprawców przemocy,
- ilość i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o coroczne sprawozdanie z wykonania zadań przedłożone Radzie Gminy Gródek do dnia 31 marca każdego roku przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gródku. Sprawozdanie opierać się będzie na analizie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu.

XI. PODSUMOWANIE

Przemoc w rodzinie jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Często zdarza się, że z pozoru błaha awantura przeradza się w prawdziwy dramat. Wzrastające odsetki zarejestrowanych sytuacji stosowania przemocy świadczą o tym,

iż coraz trudniejsza jest właściwa komunikacja w rodzinach i niewątpliwie koniecznym jest jednocześnie włączanie się wielu instytucji i organów w walkę z tym zjawiskiem.

Intencją tego Programu jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym, pakietem działań, adresowanych do sprawców.

Należy także wspierać specjalistów i inne osoby bezpośrednio pracujące z rodzinami uwikłanymi w przemoc gdyż wzrost ich kompetencji pozwala mieć nadzieję, że szanse uzyskania pomocy będą ciągle rosnąć.

Realizowanie zadań zawartych w Programie przyczyni się do podnoszenia świadomości społecznej, która jest konieczna aby przemoc była ujawniana i aby możliwe było podjęcie właściwych kroków, środków pomocy dla potrzebujących i jednocześnie zapobieganie kolejnym atakom przemocy.

Sporządziła: Jolanta Bójko

UZASADNIENIE

Konieczność opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn zm.)